

Sophiahemmet Högskola

Tillsvidareanställda högskolelärare medverkande i undervisningen på programmet höstterminen 2005

Antal: 28 varav 25 kv, 3 m
Undervisningstid i heltidsekvivalenter: 18,4

Högskolelärare med sjuksköterskeexamen: 26 varav 24 kv, 2 m
Professorer: 0
Docenter: 1 kv
Övriga disputerade: 3 varav 2 kv, 1 m
Kombinationstjänster: 2

Studenter i sjuksköterskeprogrammet 2005

Nyborjare på programmet: 103 varav 95 kv, 8 m
Helårsstudenter: 308
Helårsprestationer: 272

Avlagda sjuksköterskeexamina: 96 varav 91 kv, 5 m
Examinerade kandidatuppsatser: 143
Examinerade magisteruppsatser: 0

Utbildningens förutsättningar

Inom utbildningsorganisationen finns det tre avdelningar: biblioteket, utbildningsnämnden och utbildningar, och ledarna från dessa tre avdelningar utgör tillsammans med rektor ledningsgruppen. Tre ämnesteam finns: omvårdnad med teoretisk och klinisk utbildning, medicinsk vetenskap och samhälls- och beteendevetenskap. Dessa leds av forskarutbildade lärare. Tre lärarlag med representanter från varje team ansvarar för vart sitt studieår. I dessa lärarlag finns även terminsansvariga och kursansvariga lärare.

Utbildningsnivån bland lärarna är hög. Nästan alla adjunkter har magisterexamen och andelen lektorer är 35 procent. Kompetensen är således hög och kompetensutveckling stimuleras. Tolv personer har doktorandanställningar om 50 procent. Adjunkter har 15 procent av sin tjänstgöring avsatt för kompetensutveckling och kan få upp till 40 procent om de förbereder forskarutbildning. Lektorer har 20–50 procent forskningstid. Det finns forskningssamarbete med Kungliga tekniska högskolan och Gymnastik- och idrottshögskolan.

Sophiahemmet har ett avtal med Danderyds och Södertälje sjukhus för den verksamhetsförlagda utbildningen. Dessutom finns det ett avtal med

fem stadsdelsförvaltningar angående kliniska utbildningsplatser i kommunal omsorg.

Kompetensen hos de kliniska handledarna är i allmänhet låg. Enligt avtalen är målet att en handledande sjuksköterska skall ha 60 poäng inom ämnet omvårdnad och ha genomgått en handledarutbildning om fem poäng, men verkligheten är långt från detta mål. I avtalet med Danderyds Sjukhus AB förbinder sig Sophiahemmet att finansiera en klinisk lektor 80 procent och två kliniska adjunkter medan sjukhuset finansierar adjungerade kliniska adjunkter 120 procent. Sophiahemmet erbjuder därigenom lärare med magisterexamen och doktorsexamen, men antalet är få jämfört med antalet handledande sjuksköterskor.

Studenterna har sammanlagt 51 veckors klinisk utbildning. Placeringar sker huvudsakligen på Sophiahemmets sjukhus, Danderyds och Södertälje sjukhus och i kommunal hälso- och sjukvård på Norrmalm. Andelen kliniska utbildningsveckor är högt jämfört med övriga sjuksköterskeutbildningar i Sverige. Tillgången på handledare är tillfredsställande.

Genomförande

Huvudämnet omvårdnad omfattar 60 poäng inklusive ett examensarbete om tio poäng. Studiernas progression kan ses under de tre studieåren: år ett "Människans livsvillkor", år två "Vård vid ohälsotillstånd" och år tre "Profession och vetenskap". Studenterna tränas i lagarbete tillsammans med studenter från andra yrkesutbildningar.

Undervisningen utgår från ett studentaktiverande synsätt och studenterna söker kunskap individuellt och i grupp. Arbetsättet är problemorienterat med tillfällen för reflektion. Strukturen i den nätbaserade utbildningen bör dock ses över. Lärarnas kunskaper om datasystemet brister i vissa fall, vilket medför att den nätburna kommunikationen inte fungerar tillfredsställande.

För examensarbetet får studenterna handledning av en lärare som har magisterexamen. Under de nio veckor som skrivarbetet pågår genomförs två obligatoriska seminarier. En lektor tjänstgör som "back up" för handledande adjunkter. Examensarbetet godkänns av en lektor efter slutseminarium. Omvårdnadsperspektivet har förstärkts i studenternas examensarbeten genom att man i riktlinjerna betonat vikten av att ha ett patientfokus.

Examinationerna utgår från den pedagogiska idén om aktivt lärande, kritiskt tänkande, problemlösning och självständighet. Varje delkurs innehåller någon form av skriftlig individuell tentamen samt obligatoriska se-

minarier. Utgångspunkten för examinationen är realistiska vårdssituationer, där komplexiteten i patientfallen har en tydlig progression. År ett och två avslutas med större tentamina där studenterna får möjlighet att integrera sina kunskaper.

Inför varje klinisk placering utformar studenten en individuell plan för sitt lärande med utgångspunkt i kursplanens syften och studieguidens mål. Halvtids- och slutbedömning ligger på lärosätets kliniska lärare, som i samverkan med studenten och handledande sjuksköterska värderar studentens måluppfyllelse.

Resultat

De uppsatser vi läst var av god kvalitet och förankrade i omvårdnadsämnet. Ämnet omvårdnad beskrivs som grundat på vetenskaplighet och etik. Vi har särskilt märkt en genomgående strävan att ge både en akademisk och en yrkesinriktad utbildning, i vilken dessa båda delar flätas samman till en helhet. Enligt både lärare och studenter vilar integrationen på en tydlig forskningsanknytning både i teoridelen och i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Kurs- och programutvärderingar genomförs regelmässigt och visar att studenterna är positiva till utbildningen som helhet. Studenterna önskar emellertid att få genomföra utvärderingarna i enskildhet och inte i hela grupper med en lärare närvarande.

Måluppfyllelse – de allmänna målen

Intervjuerna med lärare och studenter visar att de allmänna målen uppfattas tydligt i undervisningen, i kursplaner och i studieguider. Intervjuade företrädare för sjukvårdsverksamheterna uppger att studenterna är väl förberedda för sina kliniska placeringar. Sjuksköterskestudenter från Sophiahemmet anses vara självständiga och trygga och meningen är att de har lätt att komma in i sin sjuksköterskeroll efter examen.

Kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen

Den teoretiska och den kliniska utbildningen är i samklang med varandra och kliniska examinationer genomförs i termin tre, fyra och sex. Placeringen på en klinisk utbildningsavdelning i sista terminen utgör en speciell möjlighet att se studenten i mångprofessionellt samarbete. Kompetensen är emellertid låg hos många handledande sjuksköterskor. Högskolan eftersträvar måluppfyllelse genom att ha kliniska adjunkter som har god

kontakt med de kliniska utbildningsplatserna. Det finns redan en klinisk lektor och ytterligare två kommer att anställas vid årsskiftet.

För framtiden viktiga vårdområden som primärvård, kommunal hälso- och sjukvård samt psykiatrisk vård ingår i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Slutsatser och rekommendationer

Vi bedömer utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat som mycket tillfredsställande, likaså kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen. Utbildningen är väl sammanhållen och innehåller en tydlig progression. Den kliniska träningen är omfattande och väl integrerad med den teoretiska kunskapen. Samarbete med andra professioner tränas också i programmet.

Vi rekommenderar Sophiahemmet högskola att

- verka för att handledarnas kompetens höjs, såväl inom ämnet omvårdnad som pedagogiskt
- verka för att fler kliniska adjunkter anställs.